

Filozofija za otroke - Ničelna toleranca do nasilja: izzivi in problemi

Pripravila: Ana Marija Grum

Naslov	Jaz že ne! (4-6 let)
Neposredni namen	Otroci se z izbrano slikanico seznanijo s tematiko konflikta, zgodba jim omogoča premislek o dilemah in problemih, s katerimi se vsakodnevno srečujejo v šoli, vrtcu in tudi doma.
Didaktična naloga	Otroci ob prebiranju slikanice <i>Jaz že ne!</i> premišlujejo o konfliktu (laži) in stališču drugih ljudi. Ob tem se navezujejo na koncept pozitivnega (ustvarjalnega) reševanja konfliktnih situacij in posledic.
Ključni pojmi	Konflikt, Laž, Stališče drugega, Ustvarjalno reševanje konflikta, Jeza, Igra, Poprava škode, Posledice

Slikanica:

Abedi, Isabel (2010). *Jaz že ne*. Ljubljana: Založba Kres.

Izhodiščno besedilo (odlomek):

Mala goska in mala kozica sta prijateljici, v igri porišeta Mačkova garažna vrata. Njuni mami in Maček so jezni, obe pa zanikata, da bi bilo to njuno delo. Posebnost slikanice je, da je besedilo natisnjeno tudi v obratni smeri: enkrat pripoveduje zgodbo mala kozica, drugič mala goska, vsaka s svojega vidika. Zanimiva je tudi njuna rešitev nastalega zapleta.

POTEK URE:

1. Priprava:
 - a. Natisnite pripravo (opcija)
 - b. Poiščete slikanico: Abedi, Isabel. (2010). *Jaz že ne!*. Ljubljana: Založba Kres.
2. Preberite besedilo slikanice in pogledjte ilustracije
3. Pogovor
4. Uvidi, refleksija o vsebini in poteku pogovora.
5. Ustvarjanje

ZAČETEK

1. Poveste, da bomo prebrali slikanico *Jaz že ne!* Isabel Abedi in se o njej pogovarjali.
2. Navodila za učence:
 - a. Poslušajo vprašanja.
 - b. Razmišljajo.
 - c. Če želijo, dvignejo roko in, ko dobijo besedo, povedo svoje mnenje.
3. Navodila za vzgojitelja: pogovor le usmerja, ne vrednoti, ne daje odgovorov in ne dela zaključkov, le povzette odgovorov otrok.

Vprašanja so opcijska in okvirna. Izbor naredite sami oziroma se zanje odločate glede na

vsebinski potek pogovora.

1. Začetna spodbuda

Najprej preberemo slikanico na eni strani, (stran ko popravita škodo prihranimo za konec, ko spoznamo še zgodbo na drugi strani). Zastavimo naslednja vprašanja:

Kako se je počutila mala kozica na začetku zgodbe in zakaj?

Kako se je počutil Maček in zakaj?

Zakaj mislite, da mala kozica ni povedala po resnici? Kako se je počutila med pogovorom in na koncu pogovora?

Kako se je počutila mama na začetku in koncu pogovora, zakaj?

Kaj mislite, da se pogovarja z gosko?

Zakaj mislite, da riše in kaj bo narisala?

Nato preberemo zgodbo še na drugi strani (tokrat tudi stran na sredini, ko popravita škodo) in zastavimo vprašanja:

Kako se je počutila mala goska na začetku zgodbe in zakaj?

Zakaj mislite, da mala goska ni povedala po resnici? Kako se je počutila med pogovorom in na koncu pogovora?

Kako se je počutila mama gos na začetku in koncu pogovora, zakaj?

Kaj sta na koncu naredili kozica in goska in zakaj?

Kako sta se ob tem počutili in zakaj? Kaj pa obe mami in Maček. Zakaj?

Na koncu lahko vprašamo:

Ali se zgodbi, ki jih pripovedujeta mala goska in mala kozica, kako razlikujeta med seboj? V čem? V čem pa sta si podobni? Otroci naj utemeljijo svoj odgovor.

Vam je bila bolj všeč goska ali kozica, zakaj? Kaj bi vi naredili na njenem mestu in zakaj?

2. Pogovor:

Navezava na lastne izkušnje:

Ali kdaj v igri naredite škodo? Navedite primer.

Ali se kdaj potem tudi zlažete? Zakaj, se česa se bojite?

Kako se odzove tisti, ki ste se mu zlagali? Kako se odzove tisti, ki ste mu nekaj slabega naredili?

Ali bi se lahko izognili laži? Kako in zakaj?

Iskanje posledic:

Kaj se zgodi, ko vas odkrijejo? Ali ste kaznovani in kako se ob tem počutite?

Ali bi sami kaznovali nekoga, ki bi vam naredil škodo in se zlagal? Kako in zakaj?

Kako bi se zgodba nadaljevala, če se ne bi zlagali? Ali je to bila laž in zakaj da/ne?

Opredelitev in analiza pojma:

Zakaj pride do prepira? Zakaj si v konfliktu pomagamo z lažjo? Ali je laž primerna rešitev? Kaj pomeni beseda prepir? Kaj pomeni beseda laž? Kaj pomeni rešitev prepira?

Vrednotenje:

Ali je prepir lahko tudi koristen, zakaj? Ali je laž lahko koristna? Zakaj?

Miselni eksperiment:

Kakšen bi bil svet, če bi se vsi ves čas lagali?

3. Zaključna misel:

Vsak je povabljen, da v zaključni misli pove svoje spoznanje. Zaključne misli drugega ne komentiramo.

4. Ustvarjalna spodbuda

Otroci narišejo svoj zaključek zgodbe.

Otroci zaigrajo zgodbo.

Otroci naredijo obnovo zgodbe (vsak eno poved).

Drugo gradivo	<ul style="list-style-type: none">- Portal BOS - Slovanske in besedilne zbirke, http://bos.zrc-sazu.si/ (4.1.2018).- Morf Zoller, Eva (2011). <i>Selber denken macht schlau. Philosophieren mit Kindern und Jugendlichen</i>. Basel: Zytglogge Verlag.- Akademie Kinder philosophieren (2007). Praxisleitfaden. Kinder philosophieren für Kindertageseinrichtungen und Schulen. München.
Internetni / knjižni kotichek za učitelje	<ul style="list-style-type: none">- Uporabite spremna navodila za učitelje na naslovu: http://www.danfilozofije.net/dejavnosti/fzo/ (28.1.2018).- Učilnica, http://ucilnica.zofijini.net/ (4.1.2018).- FZO na SIO – FZO v sklopu slovenskega izobraževalnega omrežja (4.1.2018).- Aničić, Klavdija (2002). <i>Nasilje – nenasilje. Priročnik za učiteljice, učitelje, svetovalne službe in vodstva šol</i>. Ljubljana: i2- Hladnik, Alenka in sodelavci (2008). <i>Šola, mišljenje in filozofija: filozofija za otroke in kritično mišljenje</i>. Ljubljana: Pedagoški inštitut.- Markič, Olga (2000). <i>Logiški pojmovnih za mlade</i>. Šentilj: Aristej.- Šimenc, Marjan (2006). <i>Didaktika filozofije</i>. Ljubljana: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za filozofijo.- Šimec, Marjan (2016). <i>Nove prakse filozofije</i>. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.- Več avtorjev. (2003). <i>Vloga šole pri zmanjševanju nasilja: priročnik za učitelje, svetovalne delavce in ravnatelje</i>. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.